

Vierailija

VELI POHJONEN

Kirjoittaja on dosentti, Värriön tutkimusaseman johtaja

Puun riittävyys ei ole uusi ongelma

Teollisuus laskee, että metsistämme on korjattavissa puuta yhteensä 70 miljoonaa kuutiota vuodessa. Vastaavasti se käyttää yhteensä 75 miljoonaa kuutiota, josta kotimaista on 56 ja Venäjän tuontia 19 miljoonaa kuutiota. Jos tuonnin korvaa kotimaisella puulla, yhtälöön jää viiden miljoonan kuution vuosivaje.

Yhtälö on ollut tänä vuonna taustalla, kun metsäteollisuus on kertonut vähentävänsä tuotantoaan, viimeksi sulkevansa Kemijärven sellutehtaan.

Samanaikaisesti EU patistaa meitä nostamaan uusioenergian osuutta. Ympäristöväki on huolissaan, joudumme hakkaamaan luonnonmetsiämme ennen kokemattoman rajusti vain muutaman megawatin tähden. Metsäväki varoittaa puolestaan, että EU:lle eivät enää riitä risut ja männynkävyt. Paperipuuta menee vääjäämättä polttoon.

METSÄTEOLLISUUDEN KESKUSLIITON toimitusjohtaja Anne Brunila laski huhtikuussa 2007, että yhden prosenttiyksikön nosto uusioenergiaa tarkoittaa 2,5 miljoonaa puukuutiometriä. Sekin on yhden sellutehtaan vuositarve.

Huoli puun riittävydestä ei ole uusi. Jo sotien jälkeen selluteollisuudelle häämötti raaka-aineen pula. Vuonna 1953 vuorineuvos Ralph Erik Serlachius ja professori Risto Sarvas toivat Tanskasta nopeakasvuisia, tynnyrin vanteina käytettyjä pajuja. Sarvas kasvatti niitä uutena sellupuuna parinkymmenen vuoden ajan. Menetelmä sai nimen metsäpuiden lyhytkiertoviljely.

Vuonna 1973 aiheeseen tarttui Suomen itsenäisyyden rahasto Sitra ja rahoitti lyhytkiertopuun kasvatus- ja käyttöhankkeen. Se sai vaikutusvaltaisen kannattajan, kun

Paperipuuta menee vääjäämättä polttoon.

MTK:n puheenjohtaja, ministeri Veikko Ihamuotila puuttui keväällä 1977 pitämässään puheessa maatalouden ylituotantoon. Hän ehdotti, että muuttaisimme suuntaa ja kasvattaisimme liikapellolla lyhytkiertopuuta.

Ihamuotila näki ensimmäisenä, että tulevaisuudessa raaka-ainetta tarvitsevat sekä sellu että energia.

Lyhytkiertoviljelyn merkittävin jakso oli 1983–1993, kun Fortum – silloinen Imatran Voima – viljeli pajua Inkoon tiluksillaan. Se hankki osaamisensa Uppsalan yliopistosta suomalaissyntyiseltä Gustaf Siréniltä.

Sarvaksen kollegana aikaisemmin toiminut Sirén oli aloittanut lyhytkiertokokeet Ruotsissa 1965. Vuonna 1977 hän hätkäytti koko Pohjolan metsäväkeä esittäessään pelolle viljeltävän lyhytkiertometsän kasvavan vuodessa 75 kuutiota hehtaarilla, vähintään kymmenkertaisesti sen mitä talousmetsät keskimäärin.

Sirénin johdolla Fortumin energiametsät kasvoivat kohisten, mutta menetelmä ei levinnyt Inkoon tiluksia laajemmalle. Suomalainen energiapolitiikka ei vielä 1990-luvulla vihertänyt.

Ruotsissa kehitys oli toinen. Sirén ajoi lyhytkiertometsät maan energiapolitiikan osaksi jo 1987. Keski- ja Etelä-Ruotsin maisemassa energiametsät alkoivat näkyä 1990-luvulla. Vuonna 2007 niitä kasvoi 15 000 hehtaaria. Lisää viljellään 500 hehtaaria ja kypsää satoa puidaan energiaksi 2 000–3 000 hehtaaria vuodessa.

Vuosittain energiametsistä myydään Ruotsin lämpölaitoksille 200 gigawattituntia. Määrä vastaa esimerkiksi Mikkelin Pursialan aluevoimalan metsähakkeen tarvetta.

KUN KUITUPUUN tuonti Venäjältä Suomeen tyssää ja kun EU samanaikaisesti vaatii meiltä lisää energiapuuta, riittävydestä näyttää tulevan samanlainen ongelma, jota ounnastelimme jo 50 vuotta sitten.

Onneksi voimme ottaa Ruotsista oppia. Voimme tuoda sieltä takaisin puiden lyhytkiertoviljelyn jo käytännössä koetellun menetelmän, jonka Gustaf Sirén jalosti energiametsien kasvatukseksi.

Nopeasti kasvavalla lisäpuulla voisimme helpottaa riittävyysongelmaa. Tuotekin olisi sama hake, jonka kysyntä on nyt kovassa kasvussa selluteollisuuden tarpeiden ja bioenergian samanaikaisen nousun myötä.

Vierailijaohje

Lukijan sanan yhteyteen kuuluvalla Vierailija-palstalla julkaistaan eri alojen ajankohtaisia asiantuntijakirjoituksia, joiden pituuden tulee olla 3000–4000 merkkiä. Kirjoitukseen on liitettävä kirjoittajan yhteystiedot ja mikäli mahdollista myös valokuva.

Kirjoituksen voi lähettää faxilla numeroon (03) 7575 466, kirjeitse osoitteeseen Etelä-Suomen Sanomat / Toimitus / Vierailija, PL 80, 15101 Lahti tai sähköpostitse osoitteeseen lukijansana@ess.fi.